

Za oknem biały puch, po cichutku, leciuteńko otula nas śnieżnym szalem; jakże przyjemnie jest patrzeć na świat pełen cudów, świat, w którym wkrótce pojawi się mała Boża Dziecina, wyciągnie do nas- ludzi swe zgrabiałe od mrozu rączkę i... poruszy nasze serca i sumienia.

Za oknem śnieg. Ludzie spieszą się do domów, do swoich bliskich, a Boża Dziecina? Czeką w stajence betlejemskiej od tysięcy lat na każdego z nas.

W tę Noc Betlejemską, w tę noc szczęśliwego rozwiązania niech znikną wszelkie kłótnie, zwady i spory, niech nastanie czas pokoju i miłości bliźniego, niech każdy z nas znajdzie wytchnienie i ukojenie, niech ta maleńka Boża Dziecina napełni nasze serca roztropnością i mądrością, a każdy kolejny przeżyty dzień niech będzie lepszy od poprzedniego.

**Wszëtczim Czëtincóm Gdinsczî Klë-
czy na Gòdë wiele zdrowiô, miło-
të ë redotë z narodzeniô malinczégò
Jezëska, a téż bëlnégò 2011 rokù**

žëczy Redakcjô.

Jan Karnowski

- budziciel sumień Kaszubów

Rok 2010 został ogłoszony Rokiem Jana Karnowskiego. W Brusach w Kaszubskim Liceum Ogólnokształcącym zainaugurowano jego obchody. Miejsce to wybrano nieprzypadkowo. Myślę, że z kilku powodów, ale najważniejszym jest ten, że Jan Karnowski urodził się w pobliskim Czarnowie. Z inicjatywą obrania takiego patrona wystąpił Oddział Zrzeszenia Kaszubsko- Pomorskiego w Brusach.

Jan Karnowski- sędzia, literat, badacz kaszubszczyzny, krajoznawca, postać niebanalna, pełna energii i obiektywnego spojrzenia na świat kaszubski, świat idei chrześcijańskich wartości.

Urodził się 16 maja 1886r. w Czarnowie koło Brus. Pochodził z bogatej rodziny chłopskiej. Był najstarszym z ośmiorga rodzeństwa. Swoją edukację rozpoczął w szko-

le powszechnej w Czarnowie, następnie realizował się w Collegium Marianum w Pelplinie oraz w gimnazjum w Chojnicach, gdzie w 1907 roku uzyskał świadectwo dojrzałości. Już wówczas angażował się w działalność ruchu regionalnego, działalność narodowo- wyzwolniczą /bardzo szeroko rozumianą/. W chojnickim gimnazjum był prezesem tajnego filomackiego koła „Mickiewicz”. W czasie teologicznych studiów w Pelplinie założył w 1908r. Koło Kaszubologów. Dał się tam poznać jako bardzo aktywny, doświadczony działacz zapoznający kleryków z dziejami regionu kaszubskiego, a także historią Kaszub.

W 1908 roku Jan Karnowski zapoznał się z działalnością doktora medycyny Aleksandra Majkowskiego. Zafascynowany jego twórczością zawarł z nim bliższą znajomość, która następnie przerodziła się w przyjaźń. Współ-

ne pasje zaowocowały do 1912r. dwudziestoma dwoma publikacjami i rozprawami naukowymi Karnowskiego na łamach „Gryfa” /kierowanego przez dr. Majkowskiego/.

W 1910r. Karnowski zapisał się na studia teologiczne we Fryburgu, tu studiował prawo kanoniczne i świeckie. W 1911r. przeniósł się z Fryburga do Wrocławia na dalsze studia prawnicze, które ukończył w 1913r. Rok wcześniej, bo w 1912, założył we Wrocławiu Koło Akademików Prus Królewskich i ostatecznie zerwawszy z teologią, złożył egzamin referendariuszowski. Po studiach został powołany do odbycia rocznej służby wojskowej w Toruniu. W dalszym ciągu nie zaniedbywał nauki- jako żołnierz zdał egzamin asesorski. Po wybuchu I wojny światowej walczył na froncie północno- wschodnim. Został ranny w 1916r., przebywał w szpitalu w Baranowiczach, leczył się też w Modlinie i Poznaniu, gdzie pozostał do końca wojny. Po wybuchu Powstania Wielkopolskiego walczył w szeregach powstańczych, organizując m.in. wydział samochodowy.

W 1920r. wstąpił do służby państwowej- został naczelnikiem Wydziału Bezpieczeństwa Publicznego w Urzędzie Wojewódzkim Pomorskim w Toruniu.

Doktor Kazimierz Przybyszewski tak pisze w swoim artykule o toruńskiej działalności Karnowskiego:

Przebywając w Toruniu- centrum życia administracyjnego i kulturalnego województwa pomorskiego- był Karnowski inicjatorem, współzałożycielem i prezesem Związku Filomatów Pomorskich, członkiem nadzwyczajnym powstałej w 1920r. Rady Pomorskiej- organizacji działającej na niwie kulturalnej i oświatowej, współinicjatorem powołanego do życia Teatru Narodowego w Toruniu i Stowarzyszenia Artystów Pomorskich oraz organizatorce otwartej 7 czerwca 1921r. w Grudziądzu Pierwszej Wystawy Artystów Pomorskich. Żywot Rady Pomorskiej był krótkotrwały, miejsce jej zajęła nowa organizacja- Bractwo Pomorskie. Początkowo Karnowski poświęcał „Bractwu” dużo pracy, a na ważnym zebraniu tej organizacji w dniu 2 maja 1922r. wygłosił referat „Refleksje nad ideologią pomorską”, zawierając w nim- na tle sytuacji powojennej- wytyczne pomorsko- kaszubskiej pracy regionalnej. Później jednak wycofał się z „Bractwa Pomorskiego”. Należał także Karnowski do zawiązanego w Toruniu w maju 1921r. Polskiego Towarzystwa Krajoznawczego, będąc członkiem Komisji Rewizyjnej, a w 1923r. wiceprezesem Zarządu Oddziału.

Toruń to też początek pracy naukowej Jana Karnowskiego- jako badacza dziejów regionu. Interesował się w szczególności dziejami i rolą filomatów pomorskich, w nich upatrując siły ruchu kaszubskiego, udziałem Pomorza w walkach Polaków o niepodległość, biografiami wybitnych Pomorzan, dziejami rodów kaszubskich, monografiami poszczególnych wsi, a także regionalnym ruchem kaszubskim oraz historią literatury kaszubskiej.

Mając tak rozległe zainteresowania związane z regionem, sam także parał się działalnością literacką. Był znakomitym twórcą poezji i prozy, stając się współpracownikiem wielu regionalnych czasopism kulturalnych.

Dowodem na to, jak ogromnym uznaniem w kręgach naukowych cieszył się Jan Karnowski, niech będzie fakt powołania go na członka Zarządu Towarzystwa Naukowego w Toruniu, członka Zarządu Towarzystwa Pomocy Naukowej, Towarzystwa do Badań Ruchu Niepodległościowego na Pomorzu oraz członka- korespondenta Instytutu Zachodnio- Słowiańskiego.

W 1923r. rozpoczął Karnowski współpracę ze „Słowem Pomorskim”- głównym dziennikiem okresu międzywojnia, ukazującym się w Toruniu i okolicach. W końcu tego roku został przeniesiony do Czerska, gdzie sprawował urząd naczelnika sądu. Nadal zajmował się badaniem dziejów Kaszub i Pomorza, sięgał do źródeł historycznych, swoje przemyślenia publikował na łamach czasopism.

W 1925 roku Jan Karnowski powrócił do Torunia, gdzie został współnikiem znanego adwokata dra Pawła Ossowskiego. W latach 1925- 1927 był redaktorem w „Słowie Powszechnym”, odpowiadając za dodatek naukowo- literacki „Mestwin”. Był zresztą inicjatorem jego powstania. I znowu ujawniła się tu pasja Karnowskiego- budziela sumień Kaszubów, bowiem głównym tematem poruszanym na łamach dodatku były sprawy kaszubsko- pomorskie, wnikliwe badania historii tych ziem.

Dla Karnowskiego możliwość kontaktu z mową starców, oglądanie krajobrazów znanych z dzieciństwa stanowiła siłę napędową dalszego działania. Kiedy w czerwcu 1927 roku otrzymał nominację Ministra Sprawiedliwości na stanowisko sędziego Sądu Okręgowego w Chojnicach przyjął ją z ogromnym zadowoleniem. Spełniło się bowiem jego marzenie o powrocie w rodzinne strony. Czarnów przecież leży niedaleko Chojnic. Miejsce urodzenia odgrywało doniosłą rolę w życiu Karnowskiego, tu bowiem powstała większość jego prac.

Powróćmy na chwilę do artykułu cytowanego już wcześniej dra Kazimierza Przybyszewskiego, który tak pisze o działalności społecznej Karnowskiego:

Wiele czasu też poświęcał Karnowski na działalność w różnych organizacjach społecznych. Był jednym ze współzałożycieli i pierwszym prezesem powstałego 30 marca 1930r. Chojnickiego Oddziału Polskiego Towarzystwa Krajoznawczego, a także patronem Koła Krajoznawczego Młodzieży przy tamtejszym gimnazjum. W związku z tym był organizatorem i uczestnikiem licznych wycieczek krajoznawczych na teren Kaszub. Poza tym brał udział w pracach sejmiku powiatowego, współpracował z kółkiem rolniczym w Chojnicach wygłaszając na jego zebraniach odczyty. Prowadził też badania na wsi kaszubskiej na zlecenie przeniesionego z Torunia do Gdyni Instytutu Bałtyckiego. Ponadto przyczynił się do powstania w grudniu 1934r. Towarzystwa Miłośników Chojnic i Okolicy pełniąc nawet obowiązki wiceprezesa w jego pierwszym zarządzie.

Jednak jego największą pasją pozostały studia historyczno- literackie związane przede wszystkim z ruchem kaszubskim i szeroko pojętą historią ziem pomorskich.

W 1937 roku Jan Karnowski przeszedł na emeryturę.

Zmarł 3 października 1939r., pochowany został na cmentarzu w Brusach.

Jego działalność literacko- historyczna jest imponująca; jest autorem m. in. następujących pozycji:

Moja droga kaszubska- wydana w 1981r.

Nowòtné spiéwë- 1910r.

Bôjka o siodłatym- 1939r.

Wotrok Swantewita

Zôpis Mestwina

Kaszëbë pod Widnem

Scynanie kani

Wesele kaszubskie.

Najczęściej używał pseudonimów: Woś Budzysz, Janowicz. Został odznaczony Srebrnym Wawrzynem Polskiej Akademii Literatury.

JŚ

Wielka Nowenna Błagalna o rychłą beatyfikację Sługi Bożego Biskupa Konstantyna Dominika

Sługa Boży Ks. Bp Konstantyn Dominik

Modlitwa o beatyfikację

Boże w Trójcy Jedyny, który przez Świętych Pańskich
po wszystkie czasy pomnażales chwałę Swoją
i rozradowywałeś Kościół Św., udziel mi łaski,
ażebym doświadczył na sobie skutecznego wstawiennictwa
Sługi Bożego Biskupa Konstantyna Dominika,

prosząc o ...

Spraw o Boże, by wierny Sługa Twój, Biskup Konstantyn,
na Twoją chwałę i Kościoła Św. pożytek
zajętniał rychło
w chwale Błogosławionych i Świętych Pańskich.

Ojciec nasz... Zdrowiaś Maryjo... Chwała Ojcu...

www.konstantyndominik.pl

W niedzielę 10 marca 2002 r. z okazji sześćdziesiątej rocznicy śmierci Biskupa Konstantyna Dominika w Kościele p.w. Św. Wawrzyńca w Gdyni- Wielkim Kacku została odprawiona Msza Św. w intencji rychłej Jego beatyfikacji. Po tej Mszy Św. na spotkaniu w Domu Katechetycznym „Przystań” z inicjatywy ówczesnej Prezes Gdynskiego Oddziału ZKP – Teresy Hoppe została podjęta myśl o przeprowadzeniu na całych Kaszubach Wielkiej Nowenny Błagalnej o rychłą beatyfikację Sługi Bożego Biskupa Konstantyna Dominika. Miała ona trwać dziewięć lat, a każdego roku w okresie od marca do listopada w różnych miejscowościach miało być odprawionych co najmniej po dziewięć Mszy Św.

Zadanie podjęte na początku przez kilka oddziałów, doczekało się wielkiej popularyzacji i pełnej realizacji. Do najbardziej zaangażowanych oddziałów należy zaliczyć Gdynię (16 Mszy Św.), Puck (13), Żukowo (9), Wierchucino (9), Kartuzy (8), Dębogórze (7), Redę i Gdańsk (6). W ostatnich latach Nowenny dołączyły Kolbudy (4) i Pelplin (4) i pozostały zaangażowane do końca. Po trzy

Msze Św. zorganizowały oddziały w Lęborku, Baninie, Krokowej, Strzelnie i Helu; po dwie Msze Św. oddziały w Przywidzu, Chmielnie i Władysławowie. Po jednej Mszy Św. w całym cyklu nowennowym zorganizowały oddziały w Kościerzynie, Stężycy, Lipuszu, Sierakowicach, Pruszczu Gdańskim, Miastku i Rumi. Dodatkowo odbyły się Msze Św. w Rzymie w Bazylice św. Piotra, podczas pielgrzymki Kaszubów do Ojca Św. Jana Pawła II w 2004r. oraz w Kaplicy Parlamentarnej w Warszawie w 2009r. Ogółem w ramach Wielkiej Nowenny zostało odprawionych 112 Mszy Św.

Jest to wielkie dzieło nie mające precedensu w historii Kaszubów. Przyczyniło się ono do pełnej integracji, gdyż zawsze uczestniczyły w nich poczty sztandarowe i delegacje z okolicznych, a nieraz i bardzo odległych miejscowości.

Wykaz miejscowości i organizatorów Mszy Św. odprawionych w ramach Wielkiej Nowenny Błagalnej

DATA	MIJSCOWOŚĆ	ORGANIZATOR
------	------------	-------------

Anno Domini 2002

10.03.02	Puck	Oddział w Pucku
10.03.02	Gdynia Wielki Kack	Oddział w Gdyni
07.04.02	Lębork	Oddział w Lęborku
28.04.02	Banino	Klub w Baninie
26.05.02	Chmielno	Oddział w Chmielnie
09.06.02	Żukowo	Oddział w Żukowie
28.07.02	Wejherowo	Oddział w Gdyni
25.08.02	Kościerzyna	Oddział w Gdyni i Kościerzynie
04.09.02	Stężycza	Oddział w Stężycy
13.10.02	Reda	Oddział w Redzie
20.10.02	Białagóra	Oddział w Wierchucinie
07.11.02	Gdynia	Oddział w Gdyni

Anno Domini 2003

07.03.03	Kosakowo	Oddział Dębogórze
16.03.03	Gdynia Pogórze	Oddział Gdynia
06.04.03	Gdynia Cisowa	Oddział Gdynia
21.04.03	Kartuzy	Oddział Kartuzy
11.05.03	Rumia	Oddział w Rumi
08.06.03	Żukowo	Oddział w Żukowie
20.07.03	Sianowo	Oddział w Baninie
31.08.03	Gdynia Babie Doły	Oddział w Gdyni
28.09.03	Lipusz	Oddział w Lipuszu i Gdyni
12.10.03	Rekowo Dolne	Oddział w Redzie
09.11.03	Pelplin	Oddział w Pelplinie i w Gdyni

Oddział ZKP w Gdyni ufundował druk 15.000 obrazków Biskupa Konstantyna Dominika. Ich wyprodukowaniem zajął się Oddział ZKP w Wierchucinie.

Obrazki rozdawane były uczestnikom Mszy Św. odprawianych w ramach Nowenny.

Anno Domini 2004

07.03.04	Gdynia – Cisowa	Oddział w Gdyni
07.03.04	Puck	Oddział w Pucku

14.03.04	Strzelno	Oddział w Strzelnie
25.04.04	RedaCiekocino	Oddział w Redzie
16.05.04	Wierzchucino	Oddział w Wierzchucinie
13.06.04	Żukowo	Oddział w Żukowie
20.06.04	Kartuzy	Oddział w Kartuzach
04.07.04	Przywidz	Oddział w Przywidzu
15.08.04	Sierakowice	Oddział Sierakowice
19.09.04	Miastko	Oddział w Miastku
18.10.04	Rzym	Zarząd Główny ZKP
07.11.04	Puck	Oddział w Pucku

Anno Domini 2005

07.03.05	Puck	Oddział w Pucku
07.03.05	Gdańsk	Oddział w Gdańsku
17.04.05	Strzelno	Oddział w Strzelnie
22.05.05	Kartuzy	Oddział w Kartuzach
05.06.05	Hel	Oddział w Helu
12.06.05	Żukowo	Oddział w Żukowie
03.07.05	Wierzchucino	Oddział w Wierzchucinie
16.07.05	Dębki	Oddział Krokowa
24.07.05	Lębork	Oddział w Lęborku
28.08.05	Gdynia	Oddział w Gdyni
18.09.05	Reda	Oddział w Redzie
16.10.05	Pelplin	Oddział w Pelplinie
06.11.05	Kosakowo	Oddział w Dębogórze

Anno Domini 2006

04.03.06	Gdańsk- Stare Szkoty	Oddział w Gdańsku
12.03.06	Puck	Oddział w Pucku
02.04.06	Kartuzy	Oddział w Kartuzach
21.05.06	Kolbudy	Oddział w Kolbudach
04.06.06	Wierzchucino	Oddział w Wierzchucinie
11.06.06	Żukowo	Oddział w Żukowie
02.07.06	Wierzchucino	Oddział w Wierzchucinie
30.07.06	Gdynia	Oddział w Gdyni
27.08.06	Wejherowo	Oddział w Gdyni
24.09.06	Przywidz	Oddział w Przywidzu
08.10.06	Kosakowo	Oddział w Dębogórze
05.11.06	Puck	Oddział w Pucku

Anno Domini 2007

04.03.07	Gdańsk – Stare Szkoty	Oddział w Gdańsku
11.03.07	Puck	Oddział w Pucku
18.03.07	Władysławowo	Oddział we Władysławowie
01.04.07	Kartuzy	Oddział w Kartuzach
13.05.07	Reda	Oddział w Redzie
03.06.07	Hel	Oddział w Helu
10.06.07	Żukowo	Oddział w Żukowie
01.07.07	Wierzchucino	Oddział w Wierzchucinie
19.08.07	Gdynia	Oddział w Gdyni
12.09.07	Żarnowiec	Oddział w Krokowej
30.09.07	Banino	Oddział w Baninie
26.10.07	Kosakowo	Oddział w Dębogórze
04.11.07	Puck	Oddział w Pucku

Anno Domini 2008

08.03.08	Gdańsk – Stare Szkoty	Oddział w Gdańsku
09.03.08	Puck	Oddział w Pucku

06.04.08	Kartuzy	Oddział w Kartuzach
27.04.08	Gdynia	Oddział w Gdyni
04.05.08	Krokowa	Oddział w Krokowej
18.05.08	Wierzchucino	Oddział w Wierzchucinie
08.06.08	Hel	Oddział w Helu
08.06.08	Żukowo	Oddział w Żukowie
06.07.08	Pręgowo	Oddział w Kolbudach
27.07.08	Lębork	Oddział w Lęborku
10.08.08	Nadole	Oddział w Wierzchucinie i zespół w Nadolanie
14.09.08	Gdynia – Wielki Kack	Oddział w Gdyni
05.10.08	Kosakowo	Oddział w Dębogórze
09.11.08	Puck	Oddział w Pucku

Anno Domini 2009

07.03.09	Gdańsk – Stare Szkoty	Oddział w Gdańsku
15.03.09	Puck	Oddział w Pucku
19.03.09	Kaplica Parlamentarna	Kaszubski Zespół w Warszawie Parlamentarny
05.04.09	Kartuzy	Oddział w Kartuzach
24.05.09	Gdynia	Oddział w Gdyni
31.05.09	Władysławowo	Oddział we Władysławowie
14.06.09	Żukowo	Oddział w Żukowie
05.07.09	Pręgowo	Oddział w Kolbudach
29.08.09	Pelplin	Oddział w Pelplinie
20.09.09	Reda	Oddział w Redzie
04.10.09	Kosakowo	Oddział w Dębogórze
15.11.09	Puck	Oddział w Pucku

Anno Domini 2010

07.03.10	Puck	Oddział w Pucku
14.03.10	Gdańsk–Stare Szkoty	Oddział w Gdańsku
11.04.10	Kartuzy	Oddział w Kartuzach
18.04.10	Pruszcz Gdański	Oddział w Pruszcze
23.05.10	Strzelno	Oddział w Strzelnie
30.05.10	Chmielno	Oddział w Chmielnie
13.06.10	Żukowo	Oddział w Żukowie
04.07.10	Pręgowo	Oddział w Kolbudach
01.08.10	Pogórze	Oddział w Gdyni
19.09.10	Wierzchucino	Oddział w Wierzchucinie
10.10.10	Kosakowo	Oddział w Dębogórze
30.10.10	Gdynia – Wielki Kack	Oddział w Gdyni
07.11.10	Pelplin Zarząd Główny ZKP	Oddziały w Gdyni i Pelplinie

Uroczyste zakończenie Wielkiej Nowenny błagalnej odbyło się 07. 11. 2010r. w Pelplinie w 140. rocznicę urodzin Biskupa Konstantyna Dominika. Będziemy oczekiwać na błogosławione owoce tego dzieła.

*Koordinator Nowenny
Teresa Hoppe*

Wybory, zmiany, nowe władze

Początek jesieni był w gdyńskiej społeczności kaszubskiej bardzo bogaty w wydarzenia, które zaowocowały zmianami personalnymi na stanowiskach przewodniczą-

cych klubów dzielnicowych oraz w składzie Zarządu gdyńskiego oddziału ZKP. Nie było to związane z żadnymi animozjami czy nieporozumieniami, lecz wynikało z zasad statutu ZKP. Według jego postanowień raz na trzy lata zmieniają się władze wszystkich organów, przy czym kadencyjność sprawowania władzy przez prezesów oddziału i przewodniczących klubów można powtórzyć najwyżej dwa razy, co przekłada się na 6 lat pełnienia tej funkcji.

Jako pierwszy dokonał tych zmian Klub Gdynia Północ podczas zebrania sprawozdawczo- wyborczego, które odbyło się 9 września w Szkole Podstawowej nr 6 w Gdyni- Obłężu. Z sześciolletniej działalności rozliczała się dotychczasowa przewodnicząca pani Danuta Krygier. W jej dokonaniach istotną była działalność kulturalna w postaci zorganizowanych spotkań ze znanymi regionalistami, prelekcje pośła Jarosława Sellina, Tomasza Rembalskiego, Romana Klebby i innych. Zorganizowano także występy zespołów regionalnych, spotkania towarzyskie i wiele imprez mających na celu integrację członków klubu. Klub Gdynia Północ współpracował także z Radą Dzielnicy Gdynia Oksywie w organizacji festynów i imprez masowych. W znaczący sposób przyczynił się także do popularyzacji kaszubszczyzny poprzez inicjowanie i obsługiwanie Mszy Św. z kaszubską liturgią słowa w Kościołach na Oksywiu, Pogórzu Górnym i w Babich Dołach.

W wyniku demokratycznych wyborów nowym przewodniczącym klubu Gdynia Północ została Pani Celina Kłodzińska – nauczycielka języka kaszubskiego w SP nr 6 i nr 29.

Z kolei 13 września w Szkole Podstawowej nr 40 zebranie sprawozdawczo – wyborcze przeprowadził Klub Gdynia – Cisowa. Przewodnicząca tego Klubu pani Teresa Zinka chwaliła się swoimi osiągnięciami, do których zaliczyła prelekcje na temat rodów kaszubskich, hymnu kaszubskiego, parlamentu europejskiego, epepei Aleksandra Majkowskiego Żęcy i przigode Remusa, a także spotkaniami autorskimi z twórcami książek:

„Ich losy”, „Ewangelicy na Gochach” czy też „Tabaka na Kaszubach i Kociwciu”.

Klub Gdynia Cisowa wznowił także tradycję nabożeństw majowych na Świętej Górze w Gdyni Chyloni oraz comiesięczną Mszę Św. z kaszubską liturgią słowa w Kościele p.w. Przemienienia Pańskiego w Cisowej. Następnym przewodniczącym w Klubie Gdynia -Cisowa został wybrany pan Damian Kleina, rodem z Sierakowic, świetnie władający językiem kaszubskim, zdeterminowany do poprowadzenia tego klubu przez następną kadencję.

W domu parafialnym „Przystań” przy Kościele p.w. św. Wawrzyńca w dniu 21 września na spotkaniu sprawozdawczo- wyborczym spotkali się członkowie Klubu Wielki - Kack. Ustępujący przewodniczący pan Szymon Radzimiński w sprawozdaniu z działalności przedstawił zaangażowanie Klubu w oprawę nabożeństw liturgicznych i comiesięcznych Mszy Św. z kaszubską liturgią słowa, współorganizację imprez przy Źródle Marii,

a także przygotowanie i pokazanie widowiska „Ścinanie kani”. Dla klubowiczów zorganizowano również spotkanie z redaktorami miesięcznika „Pomerania” oraz znaną regionalistką Felicją Baska – Borzyszkowską. W wyniku przeprowadzonych wyborów nowym przewodniczącym Klubu w Wielkim Kacku został pan Franciszek Gurski, człowiek niezwykle zaprawiony w twardym działaniu. W jubileuszowej Pielgrzymce Kaszubskiej na Jasną Górę, z okazji pięćdziesięciolecia ZKP, przemierzył na pieszo całą Polskę od Helu aż po Giewont. Jest Kaszubą, rdzennym mieszkańcem Gdyni, biegle włada językiem kaszubskim.

Klub Gdynia Śródmieście zebranie sprawozdawczo – wyborcze przeprowadził 28 września w lokalu ZKP przy ul. Słowackiego. Wśród dokonań, które prezentował ustępujący przewodniczący pan Paweł Śleziński wymieniono mecenat nad zespołem dziecięcym Krośnięta oraz Klubem Hafciarskim „Rozeta”, zorganizowanie wieczoru poetyckiego w Cafe Anioł z kaszubską poetką Ewą Warmowską, zorganizowanie kursu języka kaszubskiego dla dorosłych, uczczenie grobów poległych żołnierzy w siedemdziesiątą rocznicę wybuchu II wojny światowej. Istotne znaczenie miała także comiesięczna Msza Św. w intencji znanych nieżyjących Kaszubów, połączona z prezentacją ich biogramów. Funkcję Przewodniczącego Klubu w Gdyni Śródmieściu objął pan Sławomir Pokriefke, Kaszuba rodem z Połczyna.

Walne zebranie sprawozdawczo - wyborcze gdyńskiego oddziału ZKP odbyło się 8 października w Zespole Szkół nr 11 w Gdyni Pogórzu. Poprzedzone ono było Mszą Św. dziękczynną za minioną kadencję, odprawioną w Kościele p.w. św. Ducha, przez ks. Adama Cholchę. Ustępujący Zarząd po przedłożeniu obszernego sprawozdania merytorycznego i finansowego z trzyletniej kadencji (którego fragmenty podane zostały oddzielnie), na wniosek Komisji Rewizyjnej, otrzymał absolutorium. W merytorycznej dyskusji nad sprawozdaniami wysoko oceniono pracę i zaangażowanie Zarządu, który pracował pod kierownictwem pani Teresy Hoppe. W dyskusji programowej poruszono kilka istotnych spraw, dotyczących rozwoju i promowania kaszubszczyzny w naszym mieście.

Zostały one ujęte u uchwale walnego zebrania. Zasadniczym punktem zebrania było przeprowadzenie wyborów. W tajnym głosowaniu wybrano 11- osobowy Zarząd Oddziału, 3- osobową Komisję Rewizyjną oraz 11- osobowy skład delegatów na Walny Zjazd w Gdańsku. Nowym prezesem gdyńskiego Oddziału ZKP został pan Kazimierz Zorn.

Na pierwszym posiedzeniu nowych władz ukonstytuował się Zarząd oddziału. Funkcję wiceprezesów powierzono Andrzejowi Buslerowi i Teresie Hoppe, sekretarza Danucie Krygier, a skarbnika Renacie Gleinert, pozostałe osoby: Edward Barzowski, Franciszek Gurski, Celina Kłodzińska, Jan Purzycki, Judyta Śliwińska i Ryszard Zinka pełnią funkcję członków zarządu. Wszystkie kluby dzielnicowe posiadają reprezentację w Zarządzie.

Teresa Hoppe

To było ważne w minionej kadencji

Jednym z priorytetowych zadań statutowych Zrzeszenia Kaszubsko- Pomorskiego jest popularyzacja kultury, tradycji, obyczajów kaszubsko- pomorskich oraz rozbudzanie szerokiej inicjatywy dla wspianego rozwoju Kaszub i całego Pomorza.

Tym priorytetem podporządkowane było merytoryczne działanie naszego stowarzyszenia w minionej trzyletniej kadencji. Na pierwszy plan w realizacji tych zadań wysunęła się działalność naszego Ośrodka Kultury Kaszubsko- Pomorskiej. W tej placówce odbywały się odczyty, prelekcje, wykłady, promocje książek, spotkania autorskie, projekcje filmów, prezentacje wystaw. Cały ten szeroki wachlarz oferty kulturalnej oparty był na kanwie tematyki kaszubskiej. Spotkania w OKKP odbywały się 1- 2 razy w miesiącu i były nieocenionym źródłem wiedzy, wspianym miejscem rozrywki albo wręcz uczyły duchowej. W tym Ośrodku czuło się, że w Gdyni bije kaszubskie serce i można było zobaczyć, jak na zdrowych i silnych korzeniach kaszubskiej tożsamości odradzają się piękne i młode latorośle.

Na drugi plan wysuwa się powołanie Klubu Myśli Jana Pawła II. Jego głównym zadaniem jest omawianie i przybliżanie nauki społecznej naszego papieża, co z dużym zaangażowaniem w minionej kadencji czynili nauczyciele akademicki, księża, lekarze, przedstawiciele władz parlamentarnych oraz dziennikarze. Każdego roku w OKKP odbyło się sześć konwersatoriów; po trzy w sesji wiosennej i jesiennej, w których uczestniczyli nauczyciele, biznesmeni, młodzież szkolna i inne grupy społeczne. Działacze skupieni w Klubie Myśli Jana Pawła II co roku w październiku organizują sympozjum z okazji Dnia Papieskiego. Sympozjum odbywa się w auli akademickiej Wyższej Szkoły Komunikacji Społecznej. Klub ten ma też swego kapelana, którym jest ks. Jacek Bramorski, rektor Seminarium Duchownego w Gdańsku- Oliwie. Konwersatoria mają na celu kształtować rozum i wolę człowieka do zachowań etycznych, uwrażliwiać człowieka na potrzeby innych ludzi, czynić środowisko społeczne bardziej przyjaznym. Na razie nie wiemy, czy nasz zasiew przynosi plony, ale nas- organizatorów ogromnie uwrażliwia i uszlachetnia.

Przez całą kadencję utrzymywaliśmy nasz organ prasowy, jakim jest „Gdińskô Klëka”. Czasopismo to oprócz roli informacyjnej pełni także funkcję opiniotwórczą. Ukazywały się w nim artykuły problemowe, dotyczące zapastrywań Kaszubów na sprawy III Kongresu, na temat symboli kaszubskich, na temat nauczania języka kaszubskiego w szkołach. Dużą uwagę czasopismo poświęca też prezentacji wielkich kaszubskich pisarzy, malarzy, działaczy ideowych i zrzeszeniowych. Te artykuły zazwyczaj zamieszczane są na pierwszej stronie. „Gdińskô Klëka” ukazuje się w nakładzie pięciuset egzemplarzy i jest rozprowadzana bezpłatnie.

Dużą wagę gdyński oddział przywiązywał do popularyzacji języka kaszubskiego.

Najłatwiej było to nam uczynić przez organizację Mszy Św. z kaszubską liturgią słowa. Dzięki przychylności gdyńskich duszpasterzy i przy pełnym zaangażowaniu lektorów z naszego oddziału w każdą niedzielę w wybranych kościołach odbywa się co najmniej jedna Msza Św. „kaszubska”. W Kościele p.w. NMP Królowej Polski w centrum Gdyni przy ul. Świętojańskiej raz w miesiącu odbywa się Msza Św. poświęcona ważnej sylwetce lub ważnej sprawie kaszubskiej. Modliliśmy się w tym miejscu za I wójta Gdyni – Jana Radtke, za Jana Karnowskiego, za Lecha Bądkowskiego, za Mariana Mokwę, za Gerarda Labudę, za pomordowanych w Piaśnicy, za uczestników „marszu śmierci” i w wielu innych intencjach. Przed Mszą Św. zawsze prezentowane jest krótkie omówienie danej postaci lub streszczenie historii, którą polecamy Bożemu miłosierdziu. Jest to dość szczególny sposób docierania z kaszubszczyzną do mieszkańców naszego miasta. Warto w tym miejscu jeszcze dodać, że Kluby dzielnicowe organizowały nabożeństwa w języku kaszubskim w swoich Kościołach lub w plenerze. Najbardziej zaangażowany w tym temacie był Klub w Wielkim Kacku.

Podsumowując działalność gdyńskiego oddziału ZKP w minionej kadencji warto przypomnieć jeszcze kilka ważnych wydarzeń, a wśród nich zorganizowanie w czerwcu 2009r. sesji popularno – naukowej, na temat: „Pomorze w centrum przemian demokratycznych”. Sesja odbyła się w auli Muzeum Miasta Gdyni. Referaty wygłosili senatorowie Kazimierz Kleina i Edmund Wittbrodt, Przewodniczący Rady Miasta Gdyni, Stanisław Szwabski oraz nauczyciele akademicki z Uniwersytetu Gdańskiego: Cezary Obracht- Prondzyński i Grzegorz Grzelak. Do udziału w sesji zaproszono działaczy „Solidarności”: Czesława Nowaka i Krzysztofa Dowgiałę. Wśród uczestników sesji znalazła się również młodzież licealna, na której obecności organizatorom bardzo zależało.

Do takich wydarzeń należało także zorganizowanie obchodów 140- rocznicy urodzin Antoniego Abrahama. Uroczystość rozpoczęła się przy pomniku na Placu Kaszubskim, gdzie złożono wiązanek kwiatów i zapalono znicze. Dalsza część imprezy odbyła się w OKKP, gdzie o Antonim Abrahamie i pamiątkach po nim na Ziemi Puckiej opowiadała Jadwiga Kirkowska z Wierzhucina, a historię budowy Pomnika Antoniego Abrahama przypominała Teresa Hoppe. Dla wszystkich uczestników zorganizowano konkurs wiedzy o Antonim Abrahamie. Atrakcją spotkania było zażywanie tabaki z oryginalnego rogu Abrahamowego, wypożyczonego na tę okazję z Muzeum Miasta Gdyni.

Kolejnym wydarzeniem, którego w tym sprawozdaniu nie sposób pominąć było spotkanie poświęcone pamięci ofiar wojennych, zorganizowane w 70. rocznicę wybuchu II wojny światowej. W dniu 01.09.2009r. na grobach poległych żołnierzy, na Cmentarzu Witomińskim zapalono znicze, przewiązane żółto- czarnymi wstążkami. Pod obeliskiem poległych złożono wiązanek kwiatów. W tym także miejscu odczytano opis walki o Kępę Oksywską oraz wspomnienia o płk. Stanisławie Dąbku. Na zakoń-

czenie odmówiono modlitwę i odśpiewano „Rotę” Marii Konopnickiej. W ten sposób oddano hołd poległym w tej okrutnej wojnie.

W tej krótkiej relacji wypunktowano najważniejsze wydarzenia, poprzez które gdyński oddział starał się realizować swoje statutowe zadania. Na działalność OKKP oraz „Gdinską Klękę” oddział otrzymał dotację z budżetu miasta. Pozostałe zadania zrealizował ze środków własnych.

Sprawozdanie przygotowała Teresa Hoppe.

Gòdë

Swieżutinczi
sniég
òmglaté przëkrił
lëstë,
Na pòlach mróz,
sprzëti je gòdów
cząd,
Dozdrzelaté mësłë
wanożą slòdë
na nënczi
klin
i szukają
kòlibczi...
czas zatacył
kòlibkã, nënkã
i chëcz.

Alojzy Nagel

Snieżélc

Spadło sniegù baro wiele,
Na pòdwòrzim bët snieżélc.
Knôpi wyg sã z niego smielë:
„Jaczi z ciebie, drëchù, zgniëlc,
Nie jes nawetk dëtka wòrt,
Stojisz jak strëpiałi kòrcz”.
Nôprzód bùwron stojòł cëchò,
Rzekł tej: „Wszóni, bądze lëchò”.
Pòdniósł z zemi wiòldzi szlig.
Dali padòł z nieba snieg.
Wszóni jãlë dodóm nëkac,
Doma jãlë tatków szëkac,
Strach fùl bùksë òni mielë,
Ze snieżélca sã nie smielë.
Bùwron stanął na swój mól,
Knôpów jemù bëło żòl.
Nich ju nie rzekł, że je sgnielë.
Biòli bùwron, nen snieżélc.

Alojzy Nagel

Odszedł Henryk Nagórski

Henryk Nagórski (pierwszy z lewej) podczas Kaszubskich Zaduszek Literackich
Fot. Andrzej Busler

W końcu października zmarł Członek naszego Oddziału Henryk Nagórski. To bolesna strata dla Bliskich naszego Drëcha, ale także dla nas – zrzeszyńców. Jeszcze nie tak dawno, bo wiosną tego roku, prezentowałem w Gdinskiej Klëce artykuł, którego bohaterem był w sporej części Henryk. Mam tutaj na myśli tekst z cyklu „Wanogi po Kaszubach” o Domku Żeromskiego w Orłowie. Nie myślałem, że kilka miesięcy później, chwycę za pióro, aby napisać wspomnienie o swym Przyjacielu, który odszedł już do wieczności.

Z Henrykiem w ostatnich kilku latach miałem dość bliski kontakt. Mimo sporej różnicy wieku nie dzielił nas dystans. Myślę, że nadawaliśmy na podobnych falach. Kilka lat temu, gdy poznaliśmy się, jego postać bardzo mnie zaciękała. Wielu z nas zapamiętało szczególnie Jego oryginalne, podkreślone wąsy oraz głęboki, piękny męski głos. Najważniejsze było jednak Jego jakże bogate wnętrze. Wiele razy w naszych wspólnych rozmowach Henryk wspominał swe życie. Klamrą, która w pewnym sensie nas łączyła była miejscowość, z której w dawnych czasach pochodziły nasze rodziny – Grabowo Kościerskie. Najczęstszym tematem wspólnych rozmów były zagadnienia regionalne. Henryk był człowiekiem wielu pasji. Oprócz spraw kaszubskich w kręgu jego zainteresowań była historia Gdyni, a w szczególności jej perełki – Orłowa. Od wielu lat Henryk był członkiem Towarzystwa Miłośników Orłowa. Naszego Drëcha można było często spotkać w Domku Żeromskiego. Sprawował tam funkcję opiekuna- kustosa. Czynił to społecznie. Myślę jednak, że największą pasją Henryka była kaszubszczyzna. Jak wspominał, wrócił do niej po latach. Nie było to wyłącznie zainteresowanie z perspektywy odbiorcy, widza. Henryk był człowiekiem ciekawym życia i wiedzy. Uczęszczał na wiele zajęć, które pozwalały mu tę wiedzę poszerzać – kaszubskie warsztaty literackie, naukę języka kaszubskiego oraz kaszubskie zajęcia na

gdyńskim Uniwersytecie Trzeciego Wieku. Można Go było spotkać na większości spotkań w Ośrodku Kultury Kaszubsko- Pomorskiej w Gdyni i na wielu innych kaszubskich imprezach i uroczystościach. Jego wielkim marzeniem było to, aby język kaszubski przetrwał. Gdy kilka lat temu rozpoczęliśmy w siedzibie naszego Oddziału zajęcia związane z nauką języka kaszubskiego, Henryk po jakimś czasie przyszedł z naklejką, która wisi tam do dziś – „Tu są gôdô pò kaszëbskù!”. Taką samą naklejkę można było spotkać w samochodzie Henryka. Nasz Drëch mówił piękną kaszubszczyzną. Do tego miał talent gawędziarski i piękny głos, o którym wspominałem wcześniej.

Dwa lata temu, organizując w OKKP „Kaszubskie Zaduszki Literackie”, poprosiłem Henryka o pomoc. Tworząc scenariusz tej imprezy, nie chciałem wypuścić widzów z posępnym, listopadowym humorem. Dlatego poprosiłem Henryka o krótki występ na koniec imprezy, który rozładowałby atmosferę. Henryk wspólnie z Edkiem Barzowskim i Sławkiem Pokriefke zaprezentowali wtedy świetne przedstawienie o tabace. Krótko po tym zrodził się pomysł, aby Henryk ze swoim talentem gawędziarskim zaprezentował się w na Turnieju Gawędziarzy Ludowych we Wielu. Nigdy do tego jednak nie doszło, a myślę, że miałby ogromne szanse na czołowe miejsce.

Jeszcze nie tak dawno, bo w czerwcu, kończyliśmy nasze zajęcia z języka kaszubskiego. Parę dni później widzieliśmy się ostatni raz na obrzędzie „Ścinania kani” w Wielkim Kacku.

Na początku września dotarła do mnie wiadomość, że Henryk jest chory i przebywa w szpitalu. Znając jego witalność, energię, zbagatelizowałem tę wiadomość. Byłem przekonany, że za jakiś czas Henryk wyjdzie ze szpitala i spotkamy się na kolejnej imprezie lub zajęciach kaszubskich. Krótko po wyborach do naszego Oddziału Henryk do mnie zadzwonił, było bardzo wcześnie rano, nie zdążyłem odebrać telefonu. Myślałem, że to po prostu pomyłka, bo któż dzwoniłby tak wcześnie. Dzień później otrzymałem wiadomość od prezesa Towarzystwa Miłośników Orłowa – Sławomira Kitowskiego, że Henryk nie żyje. Ta smutna wiadomość zastała mnie w Gdańsku na chwilę przed promocją nowego wydania książki „Życie i przygody Remusa”. Podczas tego wieczoru miałem czytać po kaszubsku fragmenty tego arcydzieła. Henryk uwielbiał tę książkę. Często na zajęciach z języka kaszubskiego wspólnie czytaliśmy jej fragmenty. W tym momencie pomyślałem, że ten fragment będę czytał właśnie dla Niego. I taka była moja cicha intencja.

Niecałe trzy tygodnie później, organizując w Klubie Północ promocję płyty „Kaszubską stęgną”, poprosiłem muzyka Stacha Bułę, aby zagrał utwór, który zadedykowaliśmy Henrykowi.

Henryku, będzie Cię nam bardzo brakowało, ale wierzę w to, że czedes më bądzemë gadac pò kaszëbskù.

Andrzej Busler

Serce wilijny nocë

*Zôs jak wiedno pierszi gwiondzë w òknie szukóm,
Chtërną Chtos mô w niebny chëczë zapòloné
Czëjã zòpòch grëbny zupë, grochòt statków
Wnetka stòł mdze na wieczerà zastawiony.*

Prawie tedë czëc je swiàti nocë tón

Bicé serca, chtërno wnetka przeńdze w zwón,

Co ògłosy wszëtczim lëdzóm: Żëje Pón!

W Alleluja kòladowi spiew zamieni.

Przińdze Gwionzdor, dō darënczi grëcznym dzecóm

Czasã kòrbacz je w robòce ù nipòcëch...

Gòdné drzewkò w nòrce swiëcy swòjim blòskã,

Chtëren òdżin w lëdzczich sercach mô zniëconé.

Prawie tedë czëc je swiàti nocë tón

Bicé serca, chtërno wnetka przeńdze w zwón,

Co ògłosy wszëtczim lëdzóm: Żëje Pón!

W Alleluja kòladowi spiew zamieni.

Chcemë czestnic naje zwëczy, òjców mowã

Co są w spòsobie przez starków przekòzóné

Swégò bicò, retò je òd zabòczeniò...

Prawie tedë czëc je swiàti nocë tón

Bicé serca, chtërno wnetka przeńdze w zwón,

Co ògłosy wszëtczim lëdzóm: Żëje Pón!

W Alleluja kòladowi spiew zamieni.

EP

Na Gòdë

*Farwã widów nieprzebrana
niebò swiëcy w nocë smrok,
czej w stajence za chëcz brónã
rodzy są malinczi Knòp.*

*Jezës môłi zbawi swiãt
swégò miłoserdzëgò òfiarã.
W przinđny tësac nowëch lat
pòjma z miłotã ë wiarã.*

*Na te Gòdë ë Nowi Rok
żëczma sobie z serca,
bë w dzejanim, a i w zdrowim
pòmògòł nam Stwórca.*

*Bòże pòmogòj w szczescu ë redoscë,
Bòże pòmogòj w cym ë miłoscë,
Bòże pòmogòj w dnia kòzdi gòdżenie,
Bòże pòmogòj kòzdi rodzëznie.*

*Bòże pòmogòj, bë kòzdi los swój zniòsł.
Bòże pòmogòj, bë jeden drëdżémù ùsmiëch niòsł.
Bòże pòmogòj, bësmë żëlë chwòląc Was.
Bòże pòmogòj i na kuńcu żëcégò przëjim nas.*

Stanisław Bartelik

Filary ziemi

Jest to książka Sławomira Czałaja zawierająca zbiór reportaży, jak mówi podtytuł przede wszystkim z Pomorza, ale także z najciekawszych podróży zagranicznych Autora. Jego opowieści są pokłosiem wnikliwej penetracji terenu w poszukiwaniu ciekawych osobowości, które opowiadając o swoim losie zarazem odkrywają jakieś na-

brzmiały problemy społeczne, jak to ma miejsce w reportażu Początek końca, w którym rybak z półwyspu opowiada o sytuacji polskiego rybołówstwa: czy też w Sprawiedliwości po kaszubsku, z którego dowiadujemy się o niezwyklej solidarności rybaków, zrzeszonych w maszoperiach. Są też reportaże przypominające najbardziej bolesne karty historii Pomorza. O uczestnikach marszu śmierci opowiada artykuł Stutthof idzie, o mordzie piasnickim można przeczytać w reportażu zatytułowanym Puzzle pamięci, a o wysiedlonych gdynianach opowiada tekst zatytułowany W cieniu peronu IV. Książka zawiera też sporo ciekawych reportaży odnoszących się do miejsc, postaci i obyczajowości. Dotyczy to np. pochówków morskich, kaszubskich wampirów, świętych kapłanów z przedwojennego Gdańska, historii Rewy, i.t.p.

Wszystkie reportaże są przyozdobione czarnobiałymi artystycznymi zdjęciami. Chciałoby się powiedzieć, że ks. Sławek jest przede wszystkim mistrzem obiektywu. Książka jest godna polecenia osobom, które historię Pomorza dopiero zaczynają poznawać, a krótkie zwiastuny poruszonych w niej tematów mogą być zachętą do prawdziwego studiowania i zgłębiania wiedzy o tym niezwyklej regionie. "Filary ziemi" ukazały się nakładem wydawnictwa Region z Gdyni.

th

Pro memoria Albin Makowski (1908-1982)

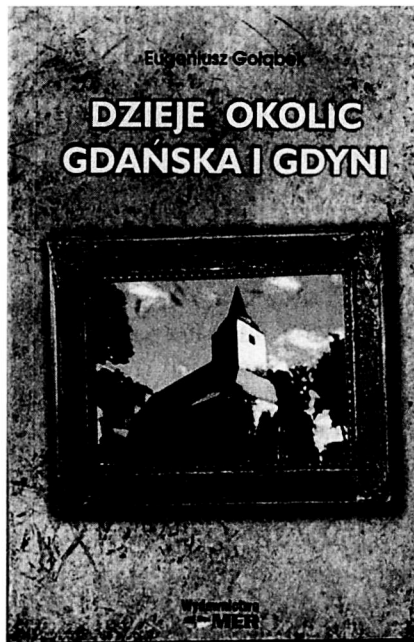
W serii wydawniczej Pro memoria ukazał się kolejny tom poświęcony wielkiemu społecznikowi z Chojnic Albinowi Janowi Makowskiemu. Do jego zasług w pierwszym rządzie należy zbiór muzealny, który jako hobbysta gromadził przez całe życie, a następnie testamentem przekazał na rzecz miasta. Jego zbiory znajdują się w Muzeum Historyczno Etnograficznym w Chojnicach.

Makowski był też działaczem społecznym wielu organizacji, wśród których należy wymienić chojnicki oddział Zrzeszenia Kaszubsko-Pomorskiego, Koło Przyjaciół Biblioteki, Ruch Esperantystów, PTTK, ZBOWiD i wiele innych. Przez cały czas był w centrum życia kulturalnego Chojnic i Kaszub południowych. Ciekawy był też jego życiorys wojenny, więzień Stutthofu, uczestnik marszu śmierci, o wszystkim można przeczytać w omawianej publikacji. Prowadził wzorowe życie rodzinne, uformowany przez Sodalicję Marjańską, której był członkiem od czasów pobytu w Gimnazjum w Chojnicach.

Warto przeczytać ten tomik, gdyż Albin Makowski był postacią nie tylko znaną ale ze wszech miar godną naśladowania. Książka zawiera kserokopie wielu dokumentów: rękopisów, publikacji prasowych, świadectw, zdjęć, które zebrał i opracował prof. Józef Borzyszkowski. Książkę wydał Instytut Kaszubski w Gdańsku.

th

Dzieje okolic Gdańska i Gdyni

Niezwykle ciekawa pozycja wydawnicza dla pasjonatów tematów kaszubskich. Autor książki Eugeniusz Gołąbek jest postacią niezwykle znaną wspomnianym miłośnikom. W przeszłości przełożył Pismo Święte na język kaszubski. Kolejną znaną pozycją jego autorstwa jest kaszubski słownik normatywny. Informacje przedstawione w jego najnowszej

książce mają przystępną postać bedekera. Eugeniusz Gołąbek tworząc opracowania poszczególnych miejscowości, korzystał z rzadkich, mało znanych materiałów archiwalnych, a także z informacji, zaczerpniętych podczas wywiadów ze starszymi mieszkańcami tych miejsc. Patrząc na zakres zaprezentowanych miejscowości można umownie powiedzieć, że autor skupia się głównie na miejscach sąsiadujących z Trójmiastem – w pasie od Pruszcz Gdańskiego – do Gdyni. Czytelnik znajdzie także sporo informacji o wsiach, które na skutek zmian urbanizacyjnych stały się w ostatnich dziesięcioleciach dzielnicami Gdańska i Gdyni. Patrząc z perspektywy gdyńskiej autor opisuje Chwarzno, Chylonię, Mały Kack, Redłowo, Orłowo, Kolibki, Wielki Kack, Wiczlino i Witomino.

Eugeniusz Gołąbek, *Dzieje okolic Gdańska i Gdyni*, Wydawnictwo MER, Gdańsk 2010

PRZEGLĄD WYDARZEŃ

GDYNIA - KASZUBY

Kaszubski *Pan Tadeusz* na salonach

W pałacu Przebendowskich w Wejherowie 5 listopada br. odbyła się niezwykła promocja przekładu „Pana Tadeusza” na język kaszubski. Dzieła tego dokonał znany kaszubski pisarz, Stanisław Janke. Impreza zgromadziła całą kaszubską elitę; jak powiedział jej gospodarz - Radosław Kamiński, takich tłumów w tym pałacu jeszcze nie podejmowano. W pokojach bez dostępu bezpośredniego do prezydentów zainstalowano telebimy. Imprezę prowadził przedstawiciel wydawcy – Tomasz Żuroch - Piechowski.

Prezentacji wybranych fragmentów „Pana Tadeusza” dokonał duet kaszubskich artystów: Danuta Stenka i Maciej Miecznikowski. Ilustrację muzyczną wykonał duet wokalny Aleksandry Kucharskiej-Szeffler i Tomasza Fopke, przy akompaniamencie Witosławy Frankowskiej. Cała artystyczna oprawa tej promocji wypadła bardzo interesująco, a jej poziom był rewelacyjny.

Stanisław Janke, mówiąc o swoim dziele podkreślał, że korzystał z porad językoznawcy, prof. Jerzego Tredera, dziękował żonie za wyrozumiałość, gdyż praca nad „Panem Tadeuszem” zajęła mu dwa lata.

Na promocji był także obecny ilustrator dzieła, pan Jarosław Wróbel, który opowiadał o swoich dylematach z doborem rysunków dla ubarwienia przekładu. Chodziło o wybór stylu, czy mają to być rysunki retro nawiązujące do epoki tego dzieła, czy zupełnie nowoczesne. Po obejrzeniu książki należy przyznać, że artysta dokonał właściwego wyboru.

Ten znakomity przekład perełki literatury polskiej jest kolejnym wspaniałym przyczynkiem do nobilitacji języka kaszubskiego. Na wysokości zadania stanęło także wydawnictwo Maszopera Literacka, które przygotowało nakład podstawowy w pięknej sztywnej oprawie, krótszą serię w oprawie płócienną oraz na specjalne zamówienie egzemplarze wyjątkowo ekskluzywne w eleganckiej skórzanej oprawie. Osobom i instytucjom, które przyczyniły się do powstania tego dzieła, a przede wszystkim Stanisławowi Janke, należy się hołd od wszystkich Kaszubów.

th

Kaszubi na urodzinach Biskupa Dominika

Pelplin od czasu wizyty Jana Pawła II nie przeżywał tak dużego najazdu Kaszubów, jaki miał miejsce 7 listopada br. Okazją do tego była sto czterdziesta rocznica urodzin Sługi Bożego, Biskupa Konstantyna Dominika. Zrzeszenie Kaszubsko – Pomorskie, w porozumieniu z Kurią Biskupią w Pelplinie, zorganizowało wspaniałą

uczcie duchową, której głównym punktem była uroczysta Msza Św. w Katedrze Pelplińskiej, pod przewodnictwem nuncjusza apostolskiego w Polsce, arcybiskupa Celestino Migiliore, z udziałem biskupów pelplińskich Jana Bernarda Szłagi i Piotra Kruppy oraz bardzo licznie zgromadzonego duchowieństwa. Homilię wygłosił ks.dr Piotr Tisler, postulator procesu beatyfikacyjnego Biskupa Dominika w Watykanie, który wskazał na dotąd nieznaną fakty z biogramu tego Sługi Bożego. Pod koniec Mszy Św. nastąpił moment podziękowań. W imieniu Kaszubów przemawiał wiceprezes ZKP Łukasz Grzędzicki, a towarzysząca mu wiceprezes oddziału ZKP w Gdyni wręczała kwiaty. Nuncjusza Apostolskiego obdarowano Kaszubskim Lekcjonarzem, Ewangelią w przekładzie Ojca Sikory oraz Panem Tadeuszem skaszebionym przez Stanisława Janke. Wszystkie egzemplarze były w brązowej skórzanej oprawie. Po Mszy Św. nastąpił przemarsz na miejscowy cmentarz, gdzie znajduje się grób Konstantyna Dominika. Nad Jego mogiłą ustawili się poczty sztandarowe Zrzeszenia Kaszubsko- Pomorskiego w liczbie 26 oraz 5 z miejscowych szkół. Modlitwę nad grobem poprowadził biskup Jan Bernard Szłaga, po czym nastąpiło złożenie kwiatów i zapalenie zniczy.

Nuncjusz, widząc tak potężną reprezentację Kaszubów pozdrowił nas zawołaniem „Niech żyją Kaszubi”. Po uczcie duchowej odbyła się także uczta dla ciała. W Gimnazjum nr 1 im. Jana Pawła II przygotowano poczęstunek dla wszystkich uczestników.

th

Symposium papieskie w Gdyni

Jak co roku, w ramach Klubu Myśli Jana Pawła II, z okazji Dnia Papieskiego, zorganizowane zostało sympozjum zatytułowane „Odwaga świętości”. Odbyło się ono

13 października w auli akademickiej Wyższej Szkoły Komunikacji Społecznej w Gdyni.

Podczas sympozjum referaty kolejno wygłaszali: ks. prof. dr hab. Jacek Bramorski na temat „Kapłańska droga do świętości”, pani prof. dr hab. Regina Pawłowska na temat „Językowy obraz świętości w Biblii i nauczaniu Jana Pawła II, pani mgr Zofia Brzeska na temat „Świętość w życiu codziennym” oraz pani mgr Aleksandra Mietlicka na temat „Powszechne powołanie do świętości”. Od strony merytorycznej sympozjum przygotowała prof. Aurelia Polańska, a moderowała mgr Teresa Hoppe. Oprawę muzyczną wykonał chór dziecięcy „Bianka” z Gdynińskiej Szkoły Katolickiej im. Św. Rodziny pod kierownictwem Elżbiety Korowajczyk.

Sympozjum w całości było nagrywane przez Telewizję Polską i pokazane w Magazynie Katolickim „Droga”.

th

Promocja książki ks. Stanisława Czaleja

Ciekawym wydarzeniem kulturalnym była promocja książki ks. Sławomira Czaleja „Filary ziemi”, która odbyła się 10 grudnia w sali WSKS w Gdyni. Zgromadziła

ona liczne audytorium, a wśród nich grono pedagogów z Wyższej Szkoły Morskiej, Technikum Chłodniczego (do którego autor uczęszczał), członków Zrzeszenia Kaszubsko – Pomorskiego, nurków, parafian z NSPJ i wielu innych Są to środowiska, z którymi autor był lub jest mocno związany i do których nawiązuje w promowanej publikacji.

Spotkanie rozpoczął ks. dr Jarosław Dąbrowski, przedstawiając sylwetkę autora. Z prezentacji wynikało, że ks. Sławomir jest nie tylko dobrze wykształconym teologiem i dziennikarzem, ale przede wszystkim zapałonym podróżnikiem, dla którego świat nie stanowi tajemnic. W długiej i barwnej opowieści, którą snuł sam Autor jawiły się ciekawe i malownicze obrazy z krajów egzotycznych i cywilizowanych, w tym z najgłębszego kanionu świata w Ameryce Południowej, z Indii, Kanady, Hiszpanii oraz z najbliższej sercu i ogromnie fascynującej Ziemi Kaszubskiej.

Przerywnikami w tej narracji były fragmenty ciekawych reportaży z promowanej książki, które przeczytała dziennikarka z Radia Gdańsk. Dodatkową atrakcją tego wieczoru była prezentacja slajdów z niezwykłych zakątków świata, które autor sfotografował podczas swoich wojaży.

th

Spotkanie z dr. Tomaszem Rembalskim w Wielkim Kacku

Z inicjatywy Zrzeszenia Kaszubsko- Pomorskiego – Klubu Wielki Kack, w dniu 9 listopada odbył się wykład dr. Tomasza Rembalskiego pt. „Dzieje Wielkiego Kacka”. Licznie zgromadzonych słuchaczy w kawiarni „Przystań”, działającej przy kościele pw. Św. Wawrzyńca w Gdyni powitał przewodniczący Klubu Franciszek Gurski. Tematem spotkania były dzieje Wielkiego Kacka od czasów, kiedy po raz pierwszy wieś wymieniona została w źródłach w 1277 roku w dokumencie wystawionym przez kaszubskiego księcia Mściwoja II, do okresu przed I wojną światową. Wykład uzupełniała wystawa fotograficzna „Wielki Kack wczoraj i dziś” przygotowana przez Radę Dzielnicy Wielkiego Kacka. Po wykładzie wywiązała się ciekawa dyskusja, podczas której dr Tomasz Rembalski odpowiadał na pytania słuchaczy.

Dr Tomasz Rembalski jest adiunktem w Instytucie Historii Uniwersytetu Gdańskiego oraz kustoszem w Muzeum Miasta Gdyni, autorem wielu książek i innych publikacji związanych z historią Pomorza, a w szczególności Gdyni. Podczas spotkań z cyklu „O najstarszych dzielnicach Gdyni” dr Tomasz Rembalski przybliżył historię dawnych miejscowości, które obecnie w większości są dzielnicami miasta Gdyni.

Mariusz Pająk

Zarzekli zédżer

Bëło to we Wilëjã Gòdów. Wieczera ju bëła zjadłô, gwiondzci ju ùszlë. Na pòdłodze stoja wëstrojonô danka, chtërny czëpk sygòł jaż do pòsowë. Pòd danką zabòwia sã z bestrim pùczkem malinkô Szulka.

Tak jak kòzòł stòri kaszëbsczi zwëk, nègò dnia cała chòwa dosta lepszą jòdã, drzewiãta bëłë mòcno òbrzëszonë słomã, żebë nie zmiarzlë, zòs tòsz z pùjkem wëgrzewalë sã kòl ceplégò piécka. Stark, starka, tatk, nènka szlë na pasterka. Doma òsta le Szulka. Òna haszka mirnie w łózkù. Òdeckła, czej stòri zédżer òdezwoł sã lëdzczim gòwòrem i pitòł sã sòm se:

- Jak dlugò jò jesz mdã zdòł?

- Na co?- spita sã dzëwczã i czej sã przëzdrza, tej zamiast zëgra ùzdrza knòpiczka w swoim wiekù. – Chto të jes?- spita sã Szulka.

- Jò jem knòpem w twòim wiekù.

- Kùli të mòsz lat?

- Sto- rzekł knòp.

- To niemòżebno!- zdzëwia sã dzëwczã i przëzdrza sã na scanã i sã ùrzasła:

- Chdze òstòł zédżer?

- Jò bël zëgrem- rzekł knòpiczk.

Rozgòrza sã terò Szulka i rzekła:- Łzesz!

- Nié. Jò gòdóm pròwdã- rzekł knòp.-Sto lat temù nipòcò cota zamienia mie w zédżer i rzekła, że rëchli nie mdã miòł z nowa lëdzczì pòstacëji, jaż chtos z dzecy w Wilëjã Gòdów mój gòwòr ùczëje.

- Terò jò wszëtkò rozmiejã- rzekła ùczëzonò Szulka.

Ałojzy Nagel

Wilijné zëczbë

W wilijnym wieczór snòżi
òplãtkã niesnië zgòdã,
kùmik sëje widã Dożym,
Bóg sòm Sëna rãkã pòdòł.

Ładzmë wszëtcë dobri mësłë,
czmë sobie zdrówiò, szczescò
a Bóg łaskã Swoją zesle
nie mionni òd nas szczescò

Stanisław Bartelik

W Gdynńskim Oddziale ZK-P

Z życia Oddziału w IV kwartale

- 8.10. W Zespole Szkół nr 11 przy ul. Porębskiego odbyło się walne zebranie członków gdyńskiego Oddziału. Wybrano nowe władze naszego Oddziału.
- 9.10. delegacja z naszego Oddziału wraz z pocztm sztandarowym wzięła udział w uroczystościach pogrzebowych profesora Gerarda Labudy w Luzinie.
- 13.10. W sali wykładowej Wyższej Szkoły Komunikacji Społecznej odbyło się sympozjum papieskie pod tytułem „Odwaga Świętości”.
- 20.10. Klub Myśli Jana Pawła II przygotował konwersatorium na temat „Codzienna praca człowieka w służbie publicznej” z udziałem Elżbiety Kamrowskiej (asystentki pośła Marka Biernackiego). Spotkanie odbyło się w OKKP.
- 22.10. Przedstawiciele Oddziału uczestniczyli w obchodach 75-lecia Szkoły Podstawowej nr 10 w Gdyni Chyloni.
- 27.10. W OKKP odbył się wykład pani dr Danuty Król p.t. „Archeologia północnych Kaszub”.
- 30.10. Na cmentarzu w Orłowie przy Kościele p.w. Matki Bożej Bolesnej pożegnaliśmy członka naszego oddziału ś.p. Henryka Nagórskiego.
- 30.10. Członkowie naszego Oddziału wraz z pocztm sztandarowym uczestniczyli we Mszy Św. w Kościele p.w. św. Wawrzyńca w Wielkim Kacku w intencji rychłej beatyfikacji Sługi Bożego Biskupa Konstantyna Dominika.
- 6.11. W Caffé Anioł przy ul. Kilińskiego odbyły się „Kaszubskie Zaduszki Literackie” w wykonaniu Grupy ZYMK.
- 7.11. Odbył się wyjazd autokarowy z pocztm sztandarowym do Pelplina na uroczyste zakończenie Wielkiej Nowenny w intencji rychłej beatyfikacji Sługi Bożego Biskupa Konstantyna Dominika; Mszy Św. koncelebrewanej w Katedrze Pelplińskiej przewodniczył nuncjusz apostolski arcybiskup Celestino Migliore.
- 9.11. Klub w Wielkim Kacku zorganizował spotkanie z dr. Tomaszem Rembalskim na temat historii tej dzielnicy. Spotkanie odbyło się w domku „Przystań”.
- 11.11. Członkowie Oddziału wraz z pocztm sztandarowym wzięli udział w paradzie gdyńskiej z okazji Święta Niepodległości; przedstawiciele zarządu złożyli kwiaty na Płycie Marynarza Polskiego oraz pod Pomnikiem Antoniego Abrahama.
- 17.11. W ramach Klubu Myśli Jana Pawła II odbyło się konwersatorium z udziałem dziennikarki Ewy Górskiej na temat: „Pamięć Grudnia 1970”.
- 18.11. W SP nr 6 na Obłężu odbyła się promocja płyty „Kaszubską Stegna”.
- 24.11. W OKKP odbyło się spotkanie z Tomaszem Fopke, któremu towarzyszył Zespół Pieśni i Tańca „Gdynia” pod hasłem „Gdynscy kompozytorzy i pieśni o Gdyni”. Program został zrealizowany we współpracy z Radą Dzielnicy Kamienna Góra.
- 1.12. W OKKP odbył się wykład dr. Tomasza Rembalskiego z cyklu „O najstarszych dzielnicach Gdyni”.
- 4.12. W Gdańsku w gmachu Uniwersytetu Gdańskiego odbył się XVIII Zjazd Delegatów Zrzeszenia Kaszubsko Pomorskiego. Wybrano nowego prezesa został nim Łukasz Grzędzicki; w skład nowej Rady Naczelnej weszły 4 osoby z Gdyni: Edward Barzowski, Renata Gleinert, Teresa Hoppe, Zdzisław Zmuda-Trzebiatowski.
- 7.12. W filii nr 1 Miejskiej Biblioteki Publicznej przy ul. Boisko odbyło się spotkanie z Romanem Drzeżdżonem na temat zwyczajów bożonarodzeniowych.
- 8.12. W OKKP odbyła się prezentacja filmu „Gdynia wczoraj i dziś”.
- 10.12. W auli akademickiej Wyższej Szkoły Komunikacji Społecznej odbyła się promocja książki Sławomira Czaleja pt. „Filary ziemi reportaże z Pomorza 2004-2010”.

Plan działania w I kw. 2011 roku

Zorganizowanie w styczniu spotkania opłatkowego dla członków naszego Oddziału.
W Ośrodku Kultury Kaszubsko- Pomorskiej (daty jeszcze nieuzgodnione).
W styczniu spotkanie z prof. Brunonem Synakiem.
W lutym wykład dr Danuty Król na temat archeologii Gdyni.
W marcu wykład prof. Klemensa Bruskiego p.t. „Kaszuby w średniowieczu”.
W marcu konwersatorium na temat „Wyzwalająca moc prawdy”.
Luty - marzec.
W OKKP wystawa „Malarstwo Bożeny Witkowskiej”.

Informacje stałe

Zarządu Gdyńskiego Oddziału ZK-P

Siedziba:

ul. Słowackiego 44, 81-392 Gdynia

Telefon:

501 047 192 (dręcha Prezesa)

Konto bankowe:

PKO BP SA I O/Gdynia

82 1020 1853 0000 9902 0067 4812

Dyżury Zarządu:

w każdy wtorek w godzinach 17.00 18.30

w każdy czwartek w godzinach 11.00 13.00

w siedzibie Oddziału

Regulowanie składek członkowskich:

składki członkowskie wpłacać można bezpośrednio u skarbnika w czasie dyżurów Zarządu w siedzibie Oddziału lub na konto bankowe Oddziału z dopiskiem „Składka za rok ...”

Kaszubskie Msze Święte w Gdyni:

- w każdą pierwszą niedzielę miesiąca o godz. 07.00 w Kościele Przemienienia Pańskiego w Cisowej (ul. Kcyńska 2) ks. Stanisław Megier
- w każdą drugą niedzielę miesiąca o godz. 08.00 w Kościele Świętego Wawrzyńca w Wielkim Kacku (ul. Źródło Marii) ks. Ryszard Kwiatek
- w każdą drugą niedzielę miesiąca o godz. 13.00 w Kościele Świętego Michała Archaniola na Oksywiu (ul. Płk. Dąbka 1) ks. Grzegorz Miloch
- w każdą trzecią niedzielę miesiąca o godz. 14.00 w Kościele Świętego Pawła Apostoła na Pogórze Górnym (ul. Berlinga 2) - ks. Adam Cholcha
- w każdą czwartą niedzielę miesiąca o godz. 18.00 w Kościele NMP Królowej Polski - celebrians zmieniający się (ul. Armii Krajowej 26)
- w każdą ostatnią niedzielę miesiąca o godz. 12.15 w Kościele Matki Boskiej Licheńskiej i Świętego Jerzego w Babich Dołach (ul. Rybaków 2A) ks. Kordian Gulczyński

GDINSKÔ KLËKA

Wydawca: Zarząd Gdyńskiego Oddziału Zrzeszenia Kaszubsko Pomorskiego, ul. Słowackiego 44, 81-392 Gdynia

Zespół redakcyjny: Andrzej Busler, Teresa Hoppe, Roman Klebba, Jan Netzel, Władysław Pranga, Lucyna i Szymon Radzimiński, Judyta Śliwińska (Redaktor Naczelny), Kazimierz Zorn

Kontakt z członkami zespołu redakcyjnego: bezpośrednio w czasie dyżurów w siedzibie Oddziału lub telefonicznie z redaktorem naczelnym (domowy nr tel.: 664 99 93)

Skład i druk: Drukarnia „ELFAX”, Gdynia Pogórze, ul. Płk. Dąbka 308, tel./fax: 58 665-02-42, e-mail: elfax@elfax.pl www.elfax.pl

Punkty dystrybucji: Dostępna w siedzibie gdyńskiego Oddziału ZK-P przy ul. Słowackiego 44 (w czasie dyżurów członków Zarządu), w Muzeum Miasta Gdyni przy ul. Starowiejskiej 30, w siedzibie Gdyńskiego Centrum Organizacji Pozarządowych przy ul. 3 Maja 27, w kiosku w holu Urzędu Miasta Gdyni, a także w Ośrodku Kultury Kaszubsko- Pomorskiej oraz po kaszubskich Mszach Świętych w Gdyni

Sponsor: pismo ukazuje się dzięki grantom uzyskiwanym z Urzędu Miasta Gdyni.